

милосерднішими. Дошкільнята переконуються в тому, що колядки і щедрівки збагачують людей глибокими душевними та духовними якостями, гордістю за свій рідний край.

До числа творів, які вивчались, входили: колядки, щедрівки, веснянки, купальські й жнивварські пісні: «Вийди, вийди, сонечко», «Подоляночка, «Ми кривого танцю йдемо», «Вийди, вийди, Іванку», «Щедрівочка щедрувала», «Коляд, коляд, колядниця», «Вийшли в поле косарі», «Кругом, женчики, кругом», «А вже весна» та інші. Виховуючи дітей дошкільного віку на матеріалі українського фольклору, ми розвиваємо у дітей патріотичні почуття, позитивне емоційноціннісне ставлення до вітчизняної культури, відчуття відповідальності за збереження культурної спадщини. Висновок. Фольклор пробуджує любов до життя, рідної землі, до культурних надбань українського народу та усвідомлення себе як громадянина своєї держави.

Література

1. Вовк Т. Патріотичне виховання дошкільників на музичних заняттях / Т.Вовк // Музичний керівник. – 2015. – №3. – С.4-7.
2. Гавриш Н. Національно-патріотичне виховання у ситуації соціального неспокою: змінюємо підходи / Н. Гавриш, К. Крутій // Дошкільне виховання. – 2015. – №8. – С.2-7.
3. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті // Освіта України. – 2001. – №1. – С.22-25.
4. Семенов О. Український фольклор : навч. посіб. / О. Семенов. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. – 254 с.

О.Шикирінська,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МИСТЕЦЬКИХ ТВОРІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Постановка проблеми. Професійна освіта майбутніх учителів початкових класів відбувається в процесі вивчення фахових дисциплін, спрямованих на підготовку студентів до здійснення мовленнєвого, музичного, художнього розвитку молодших школярів, уможливаючи готовність майбутніх педагогів забезпечувати цілісний розвиток особистості дитини. Мистецька підготовка студентів передбачає спілкування з художніми творами та має стати надбанням внутрішнього світу майбутнього вчителя, удосконалити систему його ціннісних орієнтацій і уявлень. Адже, соціальна значущість мистецтва визначається рівнем впливу художніх образів на внутрішній світ

людини, на всі напрями її соціальної діяльності. Особливого значення з огляду на це набуває проблема взаємодії особистості з мистецтвом.

Естетизація процесу навчання студентів у вищому навчальному закладі зорієнтована на використання форм і методів, що сприяють формуванню педагогічної культури майбутнього вчителя засобами мистецтва. Завдяки глибокому проникненню мистецтва в навчально-виховний процес створюються можливості для гармонійного всебічного розвитку особистості студента, реалізації його творчого потенціалу. Мистецькі дисципліни, завдяки творчо-інтерпретаційній природі художніх образів, здатні забезпечити належний розвиток проектно-уяви, дивергентного мислення, педагогічної рефлексії тощо. Викладання мистецтва передбачає системне занурення в художньо-виразну мову мистецтва, системно організовану оцінну діяльність (монологічну чи діалогічну), творчу інтерпретацію художніх образів [10, с. 13].

Аналіз попередніх досліджень. Різні аспекти проблеми інтерпретації представлені в роботах О.Алексєєва, Є.Гуренка, Н.Корихалової, Ю.Кочнева, С.Кримського, М.Русяєвої, І.Рижкіна. Так, О.Алексєєв вважає, що практичне втілення виконавського задуму – ключової ідеї інтерпретації – пов'язане з проблемами музичного розвитку, і з тим, «наскільки органічно, переконливо виконавець зможе відтворити процес становлення образної побудови твору» [1, с. 12]. Ю.Кочнев розглядає інтерпретацію музичних творів як визначену єдність суб'єктивного й об'єктивного, де в кожному окремому випадку об'єктом виступає текст даного твору, а суб'єктом – конкретна особистість [8, с. 14]. Щодо позиції Є.Гуренка, то його цікавлять питання функції художньої інтерпретації у виконавському процесі [6, с. 69].

Мета статті: розкрити педагогічний потенціал художньої інтерпретації мистецьких творів у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів.

Виклад основного матеріалу. Аналіз літератури та публікацій з проблеми інтерпретації, а також стан розуміння та сприймання студентами творів мистецтва показує, що виховний потенціал останніх використаний у методичному забезпеченні неповною мірою. Зазначене вище пояснює необхідність теоретичного розв'язання проблеми художньої інтерпретації мистецьких творів, творчого підходу до інтерпретації найкращих зразків світової культурної спадщини.

Інтерпретація – важливе поняття естетики виконавського мистецтва. Широко використовувати його почали з середини ХІХ століття і застосовували в естетиці, мистецтвознавстві та художній критиці поряд з терміном

«виконавство». Поняття «інтерпретація» відбиває відтінок індивідуалізованого прочитання, своєрідності артистичного трактування, а смислове значення «виконавства» обмежувалося об'єктивною, механічною передачею авторського задуму. Поняття «інтерпретація», «виконавство» розумілися як те, що відзвучало в процесі живого інтонування в акті прилюдного виступу. Пізніше, в музикознавстві і художній критиці виконавство розділили на об'єктивний і суб'єктивний аспекти, де перший зв'язувався з творчістю композитора, а другий (тобто інтерпретаційний) з творчістю виконавця. Цей факт встановлено Н.Корихаловою на основі аналізу словників європейських мов, які з кінця 60-х років XIX століття почали реєструвати використання терміна «інтерпретація» відносно музично – виконавського мистецтва [7, с. 11]. В терміні «інтерпретація» укладався яскраво виражений відтінок індивідуалізованого прочитання, своєрідності артистичного трактування, а смислове значення поняття «виконання» обмежувалося строго об'єктивною, механічно-точною передачею авторського задуму.

Художня інтерпретація – це ступінь розуміння творів мистецтва, особливості його освоєння і естетичної оцінки будь-яким митцем-інтерпретатором (актором, співаком, режисером, перекладачем, диригентом, інструменталістом тощо). Художня інтерпретація має продуктивно-творчий характер, закінчується створенням нових художніх цінностей. Обумовлена виконавцем сторона інтерпретації, – зокрема, й музичної – включає в себе не тільки суб'єктивне, а й об'єктивне, зміст, який від нього не залежить. Це призвело до уточнення поняття інтерпретації, яка розуміється не просто як суб'єктивна сторона виконання, а й як особлива його грань, яка є безпосереднім результатом продуктивної діяльності інтерпретатора, тобто інтерпретація є складовою частиною виконавства. Інтерпретація – це діяльність, своєрідний творчий процес, а продукт цієї діяльності, відтворений в акті живого виконавства або інтонування, – один із можливих варіантів твору.

Художня інтерпретація притаманна будь-якому ігровому, виконавському мистецтву. В таких видах мистецтва як музика, театр, кінематографія, телебачення необхідний виконавець. Питання про те, що визначає специфіку виконавського мистецтва, зберігає свою гостроту. Тому нам здається актуальним естетичне осмислення загальних закономірностей виконавського виду творчої діяльності взагалі, і інтерпретації в музичній творчості, зокрема. Тлумачення одного й того ж твору в творчій діяльності артиста – це процес, який постійно змінюється, крім того, це процес, який не перериває свого буття. Після виконання художня інтерпретація існує і далі, але вже як можливість, а при наявності визначених умов знову стає дійсністю.

Будь-яка театральна вистава може бути співвіднесена не тільки з традицією виконавських інтерпретацій, якщо вони є, але й з першоджерелом – драмою як особливим твором мовного мистецтва. В той же час, при сприйманні й оцінці, скажімо, балету або музичної вистави глядачі звичайно співвідносять виставу лише з подібними виконаннями – інтерпретаціями, які знайшли втілення в інших виставах, серед яких і ті, що вже стали надбанням минулого, надбанням художньої традиції.

Повноцінне художнє розкриття образного змісту твору являється центральною проблемою музично – виконавського мистецтва. *Музичний твір* (на відміну від творів живопису, скульптури, літератури) не є по своїй природі самостійно функціонуючим результатом художньої творчості. Він потребує прочитання, розуміння музиканта – виконавця. Без виконавського мистецтва музика існувати не може. Видатний французький музикознавець Ж.Бреле писала про те, що музичний твір не може оживити себе сам: «як спляча красуня, яку повинен розбудити принц, музичний твір чекає на виконавця, який би розбудив його від сну» [4, с. 166]. Якісний рівень творчих та професійних можливостей виконавця в процесі інтерпретації музичних творів обумовлює естетичну цінність композиторського задуму.

Багатозначна та варіативна природа мистецтва значною мірою ускладнюють процеси осягнення та відтворення художнього змісту мистецьких творів. Специфіка семіотичної системи, що виступає засобом об'єктивації ідеї митця, визначає значущість інтерпретаторського досвіду вчителя мистецьких дисциплін. Повноцінне оволодіння навичками художньо-педагогічної інтерпретації, підґрунтя якої складає уміння декодування тексту мистецького твору, потребує інтенсивного розвитку образного мислення, збагачення індивідуального художнього досвіду особистості, оволодіння теоретичними знаннями та уміннями практичного застосування загальних надбань мистецької педагогіки.

Висновки. Таким чином, проблема вивчення педагогічних, теоретичних та методологічних аспектів вдосконалення фахової підготовки вчителів початкових класів, формування навичок художньо-педагогічної інтерпретації і уміння самостійно, творчо підійти до інтерпретації мистецьких творів шляхом збагачення стилю митця як частини стилю епохи до виходу в простір культури, надзвичайно актуальна і значуща на сучасному етапі розвитку педагогічної науки та практики. Оволодіння навичками художньо-педагогічної інтерпретації мистецьких творів сприяють формуванню духовно та емоційно розвиненої, інтелектуально кристалізованої, цілісної особистості, здатної аналізувати та інтерпретувати мистецькі явища у контексті трансформації образних смислів,

що є важливим компонентом мистецької підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Література

1. Алексеев А.Д. Интерпретация музыкальных произведений. – М.: Музыка, 1984. – 91с.
2. Алексеев А.Д. Современные вопросы музыкального исполнительства и педагогики: Сб. статей - М., :Музыка, 1976. – 224 с.
3. Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство. – Л., 1974. – 218 с.
4. Виготський Л.С. Психологія мистецтва. ред.Ярошевського М.Г. – М.:1987 – 400 с.
5. Гофман И. Фортепианная игра. – М.,1961. – 167 с.
6. Гуренко Е.Г. Проблемы художественной интерпретации // Философский анализ. – Новосибирск., 1982. – 280 с.
7. Коган Г.М. Парадоксы об исполнительстве // О музыке. – М., 1974. – 125 с.
8. Корыхалова Н.П. Интерпретация музыки: Теоретические проблемы музыкального исполнительства и критический анализ их разработки в современной буржуазной эстетике. – М.: Музыка, 1979. – 208 с.
9. Кочнев Ю.Л. Музыкальное произведение и интерпретация.// Сов. музыка., 1969 - № 12, – С. 56-60
10. Станиславский К.С. Моя жизнь в искусстве. – М.: Искусство, 1980, –458 с.
11. Уильямс Р.В. Становление музыки. – М., 1961. – 89 с.

Ю. Шклярук,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент О. Шикирінська

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА СИМВОЛІКА ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Постановка проблеми. Становлення демократичної, правової, соціально орієнтованої держави Україна неможливе без формування поваги громадян до її символіки. Адже повага до державних символів є невід’ємною ознакою патріотизму та високої політико-правової культури: «Захист Вітчизни, її незалежності та територіальної цілісності, шанування її державних символів є обов’язком громадян України» [2, с.12]. Державні символи, уособлюючи державний суверенітет, єдність нації та повагу народу до своєї держави, потребують системного вивчення в освітніх закладах як засіб національного виховання: формування громадянських і патріотичних почуттів.

Аналіз попередніх досліджень. Першочергового значення формуванню патріотизму у підростаючого покоління надавали класики вітчизняної педагогіки Г. Ващенко, О. Духнович, І. Огієнко, С. Русова, Г.Сковорода, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін. Важливе значення для розробки